

Betreft: Voorstel tot aanpassen van de Statuten n.a.v. nieuwe Wet bestuur en toezicht rechtspersonen

Alle verenigingen en stichtingen in Nederland, dus ook de onze, hebben te maken met de nieuwe Wet bestuur en toezicht rechtspersonen, de WBTR. Op 1 juli 2021 werd deze van kracht.

Voor verenigingen/stichtingen gelden nieuwe regels voor onder meer 'goed bestuur', toezicht, aansprakelijkheid, omgang met tegenstrijdige belangen en nog een aantal zaken. Aanleiding voor de nieuwe wet zijn ernstige incidenten die zich in het verleden hebben voorgedaan.

Net als eerder is gedaan voor bedrijven, stelt de wetgever voortaan duidelijkere eisen aan de 'governance' van verenigingen en stichtingen. Dat helpt ook voorkomen dat de vereniging/stichting en de bestuursleden in ongewenste situaties terechtkomen.

Invoering van de WBTR betekent concreet dat:

1. Bestuursleden kennis moeten hebben over de inhoud en consequenties van deze nieuwe wet; op die manier kunnen zij als bestuur handelen naar de wet en het is voor hen belangrijk inzicht te krijgen in aansprakelijkheid voor als er iets misgaat.
2. Werkwijzen en afspraken binnen de vereniging moeten zijn omschreven en vastgelegd, zoals over financiële zaken, benoemingen en besluitvorming bij afwezigheid van bestuursleden.
3. De statuten moeten worden aangepast aan de nieuwe wet.

Het is van belang dat onze vereniging voldoet aan de nieuwe wet. Dat geeft huidige en toekomstige bestuursleden zekerheid dat ze niet geconfronteerd worden met onaangename verrassingen doordat zaken formeel niet goed zijn vastgelegd.

In de bijlage staat een korte uitleg waarin de punten zijn samengevat die in de nieuwe wet aan de orde komen.

Het bestuur heeft met behulp een stappen plan van WBTR.nl onderzocht op welke punten de huidige statuten van Gaul! (bijgevoegd) aangevuld moeten worden om te voldoen aan de wet. Daarbij stelt het bestuur van Gaul! voor ook het registreren en aanmelden van leden op te nemen in de statuten. Dit laatste is geen verplichting volgens WBTR maar ontbrak nog in onze statuten.

Gevraagde besluiten:

- Is de ALV akkoord met aanvullen van de huidige statuten met de die nodig zijn om te voldoen aan de WBTR?
- Is de ALV akkoord met aanvullen van de huidige statuten met de artikelen voor ook het registreren en aanmelden van leden?

Bijlage: Contouren en reikwijdte van de WBTR in het kort

- De Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) geldt met ingang van 1 juli 2021 (zoals aangekondigd in het Staatsblad op 11 december 2020).
- De wet geldt voor alle verenigingen en stichtingen in ons land: grote en kleine. Een belangrijke doelstelling is de professionalisering van dergelijke organisaties.
- Bestaande regels met betrekking tot aansprakelijkheid van individuele bestuursleden en toezichthouders worden uitgebreid, in de lijn met de wetgeving voor ondernemingen.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen betaalde en niet-betaalde bestuurders en toezichthouders.
- De wet stelt eisen aan het vastleggen van procedures over goed bestuur, waaronder financiële zaken, besluitvorming bij afwezigheid en tegenstrijdige belangen.
- De wet stelt eisen aan de vorm waarin het toezicht binnen een vereniging is geregeld, waarbij een keuze gemaakt kan worden tussen al dan niet scheiden van een uitvoerend en niet-uitvoerend bestuur.
- De wet verlangt dat individuele bestuursleden en toezichthouders kennis hebben van de regels en afspraken die binnen de vereniging zijn gemaakt.
- De wettelijke verplichtingen gelden ook voor verenigingen/stichtingen en sectoren die zelf een governancecode hebben ontwikkeld. Getoetst moet worden of deze in overeenstemming is met de wet. Zo nodig is aanpassing vereist.

Inhoudelijke aspecten van de wet

- Bestuursleden en toezichthouders zijn hoofdelijk aansprakelijk. Daarom is het belangrijk regels op te stellen over besluitvorming en deze te borgen. Indien er ernstige misstanden optreden, zal de rechter toetsen in hoeverre de regels zijn nageleefd.
- Wil een vereniging verzekerd zijn van 'goed bestuur', dan is het noodzakelijk dat binnen het bestuur expliciet over de invulling daarvan is gesproken en dat dit is vastgelegd.
- Ten aanzien van financiële transacties is het zaak procedures zo in te richten dat misbruik (oneigenlijke uitgaven; privé-voordeel; 'grepen in de kas') wordt voorkomen.
- Vastgelegd moet worden hoe besluitvorming plaatsvindt bij tijdelijke of permanente afwezigheid van één of meer bestuurders.
- Vastgelegd moet worden hoe besluitvorming plaatsvindt wanneer sprake is van tegenstrijdig belang bij een van de bestuursleden. De WBTR kijkt op dit punt af van eerdere wetgeving die voor besturen gold.
- Er gelden nieuwe regels voor het toezicht, waarbij de WBTR het mogelijk maakt te kiezen tussen een one-tier board en two-tier board, waar de taken van bestuur en toezichthouder al dan niet in gescheiden organen zijn ondergebracht.
- De WBTR stelt voorwaarden aan de procedures voor bestuursbenoemingen. Het is belangrijk aandacht te hebben voor situaties waarbij sprake is van een bindende voordracht.
- De vereniging/stichting moet ervoor zorgen dat er goede regels zijn hoe te handelen bij conflicten binnen het bestuur of tussen bestuur en derden. Het al dan niet nakomen van deze regels kan van invloed zijn op een gerechtelijk oordeel, mocht het conflict voor de rechter worden uitgevochten.
- De wetgever verplicht de statuten van de vereniging te wijzigen, zodat ze in lijn zijn met de WBTR. Hiervoor geldt een overgangstermijn. Het is echter verstandig hiermee niet te lang te wachten. Ook als statuten niet conform de wet zijn, blijft wel gelden dat de wet vanaf 1 juli 2021 van kracht is.